

DZIESIĄTE WYDANIE CZASOPISMA PRZESTRZEŃ I FORMA

Waldemar Marzęcki

dr hab.inż. arch. prof. P.S.

Politechnika Szczecińska
Wydział Budownictwa i Architektury
Zakład Urbanistyki, Planowania Regionalnego i Zarządzania

STRESZCZENIE

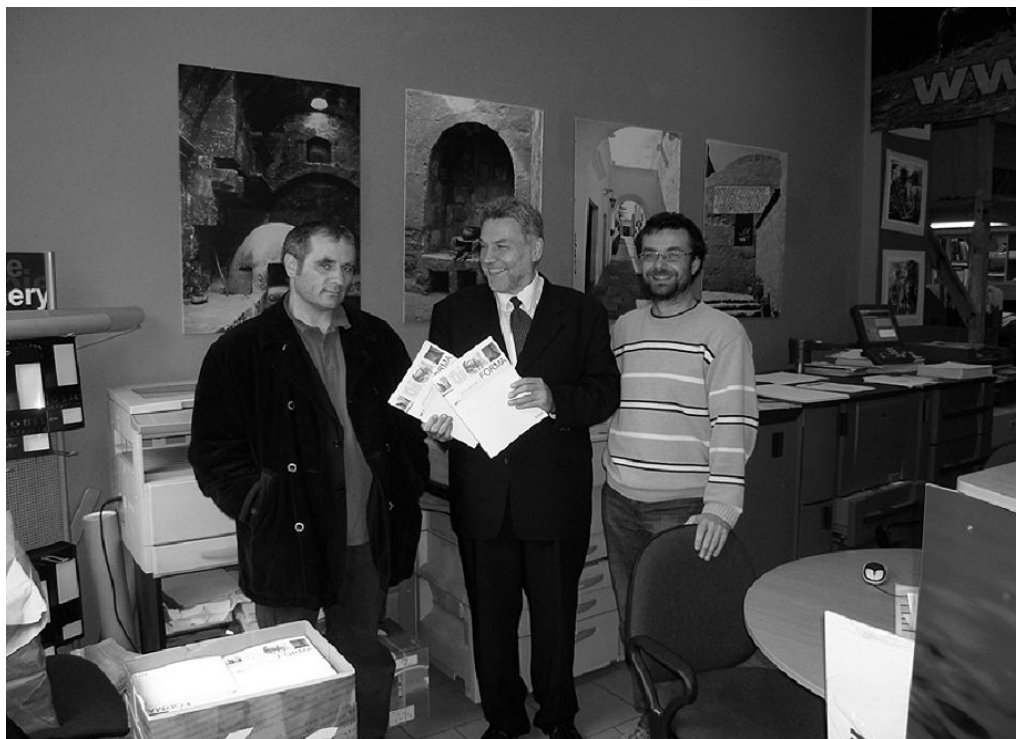
Dziesiąte wydanie czasopisma *przestrzeń* i **FORMA** jest okazją do choćby pobieżnego spojrzenia wstecz i podsumowania minionych czterech lat funkcjonowania wydawnictwa Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Szczecińskiej.

Jest truizmem twierdzenie, że czas płynie szybko. Jednak jakby to nie brzmiało banalnie, czas rzeczywiście przemknął jak błyskawica i od pierwszego wydania *przestrzeni* i **FORMY** upłynęła niemal jedna chwila. Niezliczone rozmowy oraz tysiące pomysłów i planów towarzyszyło powstawaniu czasopisma. Z jednej strony czuliśmy doniosłość chwili, z drugiej strony proza życia nadwątlala naszą wiarę w to, że uda się wydawnictwo powołać do życia. Nasz optymizm był równie wielki jak sceptycyzm władz wydziału i uczelni. Ten sceptycyzm do dzisiaj przekłada się na permanentne kłopoty ze zdobyciem środków na kolejne wydania czasopisma. Drogi czytelniku, jeśli będziesz spoglądał na ten tekst to znaczy, że jeszcze raz udało się nam pokonać przyziemne problemy¹. Na szczęście nie przejmowaliśmy się tym przy pracy nad pierwszym numerem. Wiele tygodni spędziliśmy nad tworzeniem formuły pisma, jego szaty graficznej i oczywiście nazwy. Szczególnie istotna w tym okresie była rola Piotra Fiuka, który bardzo zaangażował się w pracę nad czasopismem.

¹ Reakcja *przestrzeni* i **FORMY** składa serdeczne podziękowania Dziekanowi Wydziału Budownictwa i Architektury P.S. Pani dr hab. inż. Halinie Garbalińskiej, prof. P.S. za sfinansowanie wydania 10. numeru czasopisma.

Każdemu nowemu przedsięwzięciu towarzyszy specyficzne i niezapomniane wrażenie uczestniczenia w szczególnej chwili. Takim momentem było wypracowywanie jasnego przesłania planowanego wydawnictwa. Często hasło, nazwa czy tytuł jest emanacją intencji planowanego przedsięwzięcia. Również w tym wypadku rozważania nad przyszłą nazwą pisma traktowaliśmy bardzo poważnie. Pragnęliśmy zawrzeć w niej jak najwięcej z celów, jakie nam przyświecały. Oczywiście pomysłów było wiele lecz najlepiej oddała nasze intencje nazwa, która już po raz dziesiąty pojawiła się na okładce naszego pisma. Nazwa odzwierciedla najistotniejsze przesłanie wydawnictwa oraz strukturę dociekań naukowych i aktywności dydaktycznych pracowników Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego. Dwuczłonowy tytuł odnosi się bezpośrednio do zasadniczego podziału organizacyjnego Instytutu oraz naszych fascynacji naukowym. *Przeźreń* odpowiada zagadnieniom urbanistycznym, **FORMA** - rozważaniom architektonicznym.

Do dzisiaj wspominam chwilę, w której z przejęciem spojrziałem na okładkę i zaszeleściłem stronami naszego pierwszego numeru czasopisma. W takim momencie nie mogło zabraknąć ze mną Piotra Fiuka, naszego wydawcy Marcina Łuczyka, oraz mojego wiernego aparatu fotograficznego, którym tę chwilę uwieczniono (Fot. 1).

Fot. 1. Moment odbierania w wydawnictwie „hogben” pierwszego numeru czasopisma *przeźreń* i **FORMA**. Od lewej Piotr Fiuk, Waldemar Marzęcki i Marcin Łuczyk. Szczecin 2005 r. Źródło: zdjęcie Artur Piskala

Czas dość szybko zaznaczał swój upływ kolejnymi numerami czasopisma. Sukcesywnie staraliśmy się udoskonalać jego formę. Poszerzaliśmy skład Rady Naukowej wzbogacając ją o coraz znakomitsze postaci nauki w tym o profesorów Witolda Cęćkiewicza oraz Edmunda Małachowicza. Jednak najwspanialszego przyjaciela znaleźliśmy daleko na drugim krańcu Polski we wspaniałym Krakowie. To profesor Wojciech Kosiński, znakomitą recenzją naszych dokonań uświetnił pierwsze wydanie

czasopisma². Profesor w recenzji pochylał się troskliwie nad każdym z nas i obdarował wspaniałym tekstem. Swoją pierwszą recenzję zakończył słowami, które są do dzisiaj mottem przewodnim naszego czasopisma. „*Przestrzeń i FORMA*” to wspaniałe zestawienie pojęć, których synergia będzie dawać czytelnikom wiele do myślenia, a obserwatorom ilustracji wiele do zobaczenia i nadziei na większą niż dotąd rolę estetyki, a wręcz piękna w naszej kreowanej przestrzeni. Czasopismu życzymy jak najdłuższego żywota, utrzymania jak najwyższej jakości oraz szerokiego rozchodzenia się wśród odbiorców jak kręgi na wodzie i fale w przestrzeni.

Profesor Kosiński nadal wiernie nam towarzyszy nie tylko duchowo ale również w postaci wspaniałych recenzji oraz równie wspaniałych artykułów autorstwa jego podopiecznych.

Jednym z ważniejszych zadań czasopisma jest współpraca ze studentami. Ich zaangażowanie oraz nierzadko zupełnie odmienne spojrzenie na dobrze wszystkim znane problemy jest niezwykle cenne. Studencka aktywność widoczna jest nie tylko w postaci poszczególnych materiałów publikowanych na łamach naszego czasopisma. Piąty numer *przestrzeni* i FORMY pod tym względem okazał się niezwykle istotny. Czarna okładka - odmienna od normalnych wydań zwiastowała wydarzenie wyjątkowe (Ryc. 1). Koło Naukowe Studentów Architektury i Urbanistyki Politechniki Szczecińskiej „SPEKTRUM” samodzielnie przygotowało numer czasopisma. Prawie trzystostronicowe wydanie *przestrzeni* i FORMY niemal w całości zostało poświęcone międzynarodowym warsztatom studenckim INDUSTRIALIZA(K)CJA. Tematem warsztatów były ruiny fabryki benzyny syntetycznej w Policach.

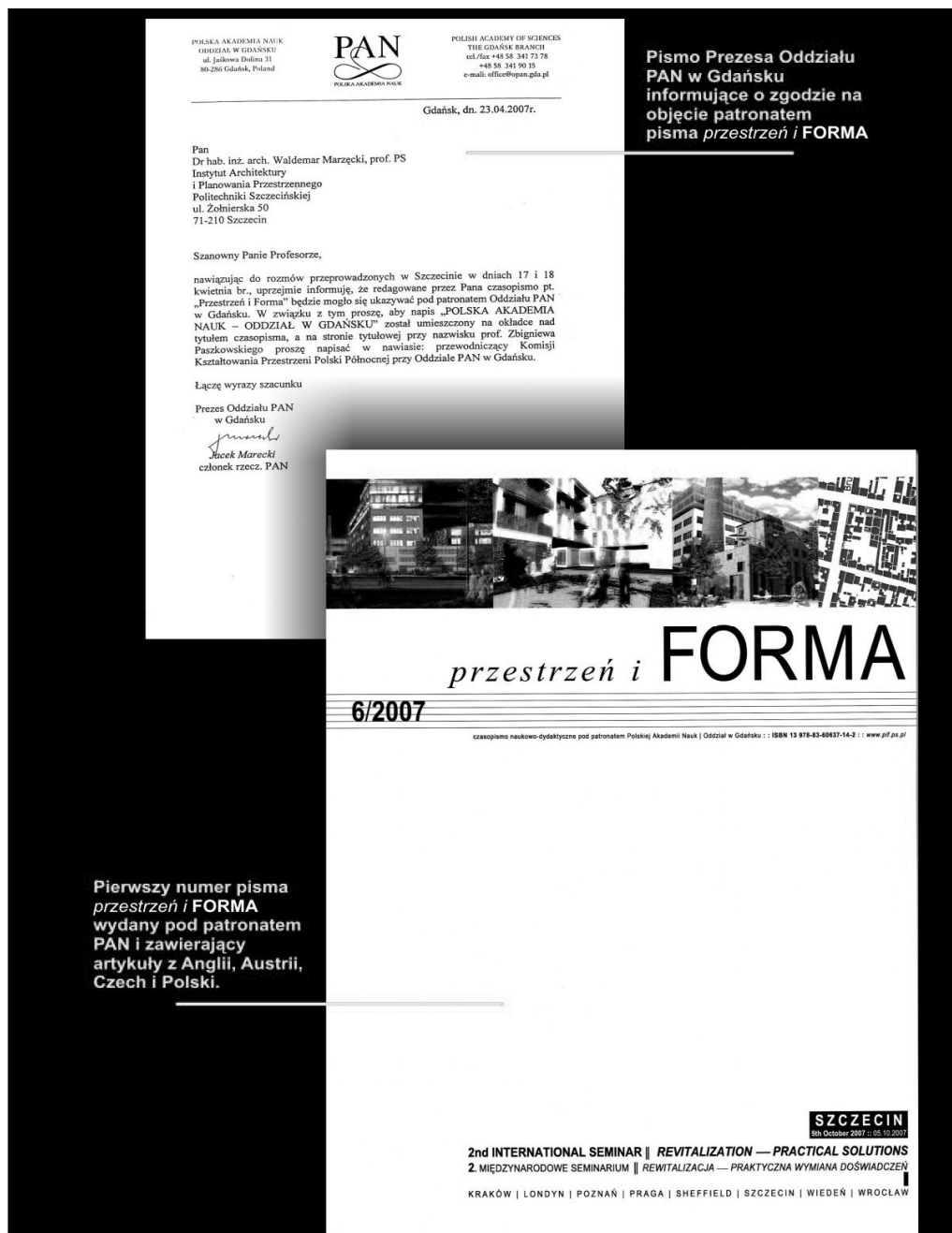

Ryc. 1. Okładka oraz przykładowe strony piątego numeru czasopisma przygotowanego przez studentów Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Szczecińskiej. Źródło: opracowanie autora

W żmudnej pracy nad redagowaniem czasopisma bywały chwile wesole i smutne. Czasem słowa kończące pierwszą recenzję profesora Kosińskiego „fale

² Kosiński W., *przestrzeń i FORMA*, nr 1, hogben, Szczecin 2005, str. 9

w przestrzeni” bardziej przypominały sztormy i nawałnice niż ożywczą bryzę. Udawało nam się jednak docierać do upragnionych portów. Jeden z nich znajdował się w Gdańsku. Po licznej korespondencji z profesorem Jackiem Mareckim - Prezesem Oddziału PAN w Gdańsku oraz osobistych spotkaniach w Gdańsku i Szczecinie przyszedł dawno oczekiwany list. Jego treść była ukoronowaniem naszych długich starań i spełnieniem warunków umożliwiających objęcie przestrzeni i FORMY patronatem PAN (Ryc. 2)

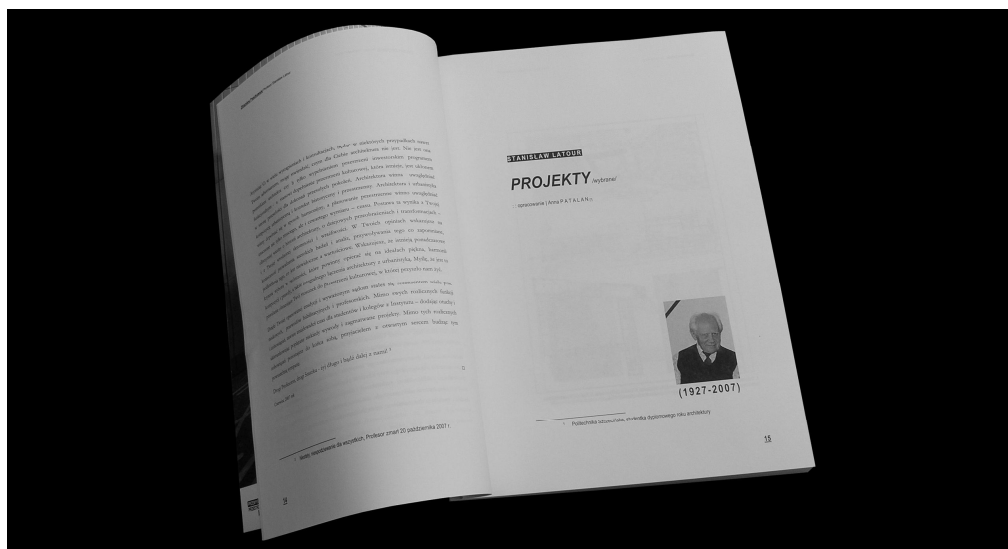
Ryc. 2. List od profesora Jacka Mareckiego informujący o objęciu pisma patronatem Oddziału Gdańskiego PAN oraz okładka pierwszego numeru czasopisma przestrzeń i FORMA objętego patronatem. Źródło: opracowanie autora

W czasopiśmie od początku zakładaliśmy istnienie działów tematycznych. Cześć z nich ma stały charakter. Są to „Teoria i historia”, „Architektura i konserwacja zabyt-

ków” oraz „Urbanistyka i planowanie przestrzenne”. Pozostałe działy tematyczne są tworzone w poszczególnych wydaniach czasopisma w zależności od treści drukowanych artykułów. Od trzeciego numeru do stałych działów dołączyły „Wydarzenia”. Wydarzenia zostały stworzone i redagowane przez Elę Czekiel-Świtalską. Dział ten poświęcony jest omówieniu najważniejszych dokonań naukowych oraz artystycznych pracowników i studentów architektury. Znaleźć w nim można krótkie informacje dotyczące: konkursów, wystaw, obozów naukowych, warsztatów studenckich i innych wydarzeń istotnych dla życia akademickiego.

Od początku staraliśmy się aby materiały drukowane w czasopiśmie nie wywodzili się wyłącznie ze szczecińskiego środowiska naukowego. Do tej pory w przestrzeni i FORMIE drukowali autorzy z Poznania, Gdańska, Wrocławia, Warszawy, Londynu, Berlina, Trewiru, Nowego Yorku, Wenecji czy Barcelony. Za nadzwyczajnym wstawieniem profesora Wojciecha Kosińskiego szczególnie licznie reprezentowane jest środowisko naukowe Krakowa. Swoje „Korespondencje z Londynu” nadsyła nasza koleżka Agnieszka Zimnicka.

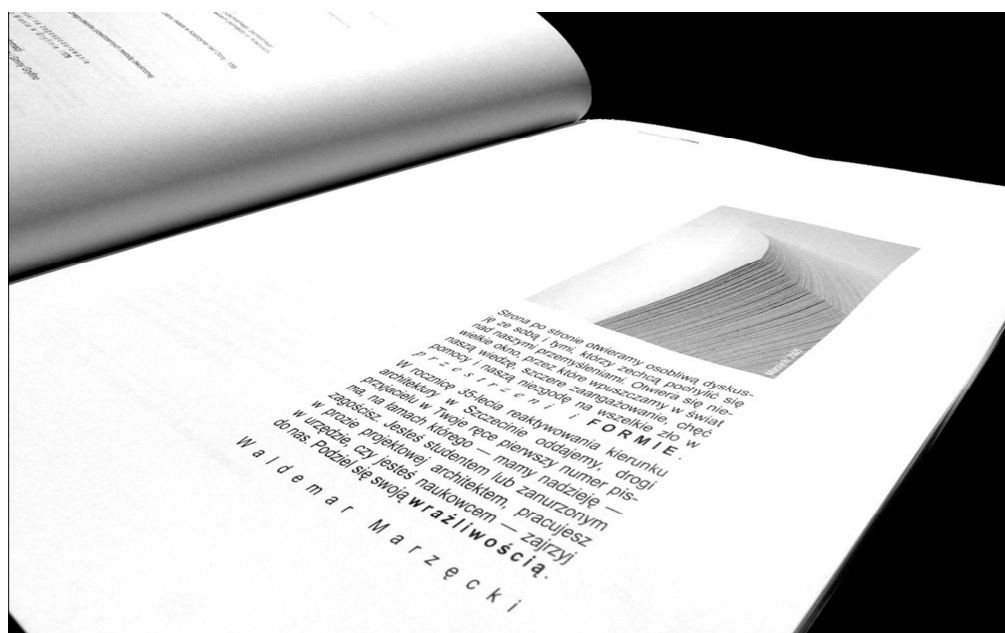
Mamy też w dorobku wydawniczym teksty opisujące chwile doniosłe oraz momenty napawające głębokim smutkiem. Dziewiąty numer czasopisma zawiera trzy laudacje z okazji zakończenia pracy na naszej uczelni przez trzech wspaniałych nauczycieli akademickich: profesorów Witolda Jarzynki, Jana Tarczyńskiego i Stanisława Latoura. Staramy się w piśmie również ocalać od zapomnienia najważniejsze osiągnięcia szczecińskich architektów. W tym cyklu artykułów szczególnie miejsce zajmuje tekst autorstwa profesora Stanisława Latoura. Profesor przedstawia w nim dzieje odbudowy Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie. Całość wspomnień z dołączanymi do nich wręcz unikalnymi dokumentami profesor zawarł w trzech tekstach które ukazały się drukiem w 4, 7/8 i 9 numerze czasopisma. Prosząc profesora o wspomnianą publikację pragnęliśmy uratować od zapomnienia ten wspaniały okres w powojennych dziejach Szczecina. Nie przypuszczaliśmy, że tym cyklem artykułów oraz tekstem Anny Patalan omawiającym wybrane projekty profesora przyczynimy się do utrwalenia na zawsze postaci naszego nieodżałowanego mistrza (Ryc. 3).

Ryc. 3. Strona tytułowa artykułu autorstwa Anny Patalan opublikowanego w 9 numerze przestrzeni i FORMY. Artykuł został poświęcony omówieniu wybranych projektów profesora Stanisława Latoura. Źródło: opracowanie autora

Długo można pisać o osiągnięciach i planach czasopisma. Z okazji wydania 10 numeru pragnę podziękować wszystkim za pracę na rzecz naszego wspólnego przedsięwzięcia. Szczególne słowa podziękowania należą się Piotrowi Fiukowi, Eli Czekiel-Switalskiej, Uli Nowaczyk, Piotrowi Arletowi, Klarze Czyńskiej, Zbigniewowi Paszkowskiemu, Stefanowi Nowaczykowi, Lechosławowi Czernikowi, Annie Patalan, oraz Agnieszce Zimnickiej.

Jak przed czterema laty tak i dzisiaj pozostają w mocy nasze marzenia o piśmie, które zawarłem w słowie wstępnym do pierwszego wydania *przestrzeni i FORMY* „... *otwiera się niewielkie okno, przez które wypuszczamy na świat naszą wiedzę, szczerą zaangażowanie, chęć pomocy i naszą niezgodę na wszelkie zło w przestrzeni i FORMIE*” (Ryc. 4)

Ryc. 4. Zdjęcie i tekst przygotowany do pierwszego wydania czasopisma *przestrzeń i FORMA*, które ukazało się w 2005 roku. Źródło: opracowanie autora

BIBLIOGRAFIA:

- *przestrzeń i FORMA*, nr 1 i 2, hogben, Szczecin 2005
- *przestrzeń i FORMA*, nr 3 i 4, hogben, Szczecin 2006
- *przestrzeń i FORMA*, nr 5 i 6, hogben, Szczecin 2007
- *przestrzeń i FORMA*, nr 7/8 i 9, hogben, Szczecin 2007

O AUTORZE:

Profesor Politechniki Szczecińskiej. Absolwent kierunku Architektury na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Szczecińskiej. Pracownik naukowo-dydaktyczny w Instytucie Architektury i Planowania Przestrzennego Politechniki Szczecińskiej. Uczy studentów projektowania urbanistycznego zespołów mieszkaniowych, w tym zasad konstruowania planów miejscowych. Zajmuje się badaniami ciągłości kulturowej obszarów miejskich będących przedmiotem współczesnych działań inwestycyjnych.